Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens
nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk
D260618539

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 14 september 2026
Onderwerp Proces opstellen Omgevingsprogramma Groene, Gezonde Stad

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over de start van het proces voor het opstellen van het omgevingsprogramma Groene, Gezonde Stad. Hiermee bent u tijdig op de hoogte van de wijze waarop participatie wordt vormgegeven, de verdere uitwerking van de doelen uit de omgevingsvisie in concrete maatregelen en de aankondiging dat er in 2027 gelegenheid zal zijn om wensen en bedenkingen naar voren te brengen. In deze brief lichten wij de aanleiding voor het opstellen van het omgevingsprogramma toe. Daarnaast presenteren wij de inhoudsopgave van het programma en de planning van het verdere proces.

Aanleiding
Nijmegen groeit. Daardoor wordt de ruimte in de stad schaarser en moeten we slimmer omgaan met de ruimte. Klimaatadaptatie, biodiversiteit, gezondheid en groen zijn dan geen losse opgaven, maar voorwaarden voor een leefbare, gezonde en rechtvaardige stad. We vergroenen waar dat het hardst nodig is, combineren groen met wonen, mobiliteit en openbare ruimte, en helpen inwoners, ondernemers en organisaties om zelf ook mee te doen. Zo maken we Nijmegen klaar voor meer hitte, droogte en hevige regen, zonder de kwaliteit van de stad uit het oog te verliezen. We werken toe naar een prettig en gezonde leefomgeving voor de mens en natuur.

De Europese Natuurherstelverordening (NHV) is sinds 2024 van kracht en bevat bindende doelen voor het herstel van natuur en ecosystemen. Voor gemeenten is vooral ‘artikel 8 - herstel van stedelijke ecosystemen’ relevant. Dit betekent dat de hoeveelheid stedelijk groen en boomkroonbedekking onderdeel wordt van de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Tot en met 2030 mag op nationaal niveau geen nettoverlies optreden ten opzichte van de situatie in 2024. Vanaf 2031 moet er een toenemende trend worden gerealiseerd in groene ruimte (nationaal oppervlak) en boomkroonbedekking (in elk stedelijk ecosysteemgebied) . Nederland was verplicht om voor 1 september 2026 een nationaal herstelplan in te dienen, wat is gebeurd. Op 1 september 2027 moet het plan definitief zijn.

Een ambitie uit de omgevingsvisie is om van Nijmegen – als groeistad - een nabije en rechtvaardige stad te maken, met een aantrekkelijke, gezonde en duurzame leefomgeving. In het coalitieakkoord staan aanknopingspunten om deze ambities waar te maken, zoals een groennorm, een groenaankoopfonds en extra aanplant van bomen. Rechtvaardigheid is als leidend principe verwoord.

Na het vaststellen van de omgevingsvisie De Nabije Stad 2050 op 10 september 2025 is er gekozen om thematische onderwerpen uit te werken in maatregelen. Volgens de Omgevingswet is een omgevingsprogramma daar het geëigende instrument voor. Eind 2025 zijn we daarom gestart met de oriëntatie en verkenning.

Het omgevingsprogramma Groene, gezonde stad is naast uitwerking van doelen uit de omgevingsvisie in maatregelen, ook een uitwerking van onder meer de klimaatadaptatiestrategie 2023, de biodiversiteitsagenda 2024 en de uitvoeringsagenda gezondheid 2025-2028 (onderdeel gezonde leefomgeving). Deze beleidsdocumenten blijven van kracht. Het omgevingsprogramma bundelt de doelen en verwerkt deze meer integraal in maatregelen. De doelen en ambities uit de omgevingsvisie worden concreet gemaakt in maatregelen en in besteding van middelen, die in de Stadsbegroting zijn vrijgemaakt voor de jaren 2027-2030.

Wat is een omgevingsprogramma?
Met een omgevingsprogramma werkt de gemeente de doelen uit de omgevingsvisie concreet uit. Het is uitvoeringsgericht en de vaststelling van het programma is een collegebevoegdheid. In Nijmegen hanteren we de werkwijze om een ontwerp omgevingsprogramma ter inzage te leggen en de raad te vragen wensen en bedenkingen in te dienen. Het omgevingsprogramma wordt ook gepubliceerd in het omgevingsloket. Dit betekent dat het moet voldoen aan digitale standaarden onder de Omgevingswet.

Hiermee zorgen we dat beleid wordt vastgelegd in een uitvoeringsdocument voor de fysieke leefomgeving, in lijn met de Omgevingswet. Het omgevingsprogramma draagt bij aan transparante beleidskeuzes en maakt deze beter herkenbaar en vindbaar.

In dezelfde periode als de uitwerking van dit omgevingsprogramma vindt ook het actualisatieproces van de Omgevingsvisie *De Nabije Stad* plaats. We stemmen zowel de inhoud als het proces van het omgevingsprogramma Groene, gezonde stad zo veel mogelijk af op de actualisatie van de omgevingsvisie. Zo versterken beide trajecten elkaar en komen we tot beter uitvoerbaar beleid.

Inhoud omgevingsprogramma Groene, Gezonde Stad
In het omgevingsprogramma Groene, Gezonde Stad werken we verschillende onderwerpen in samenhang uit. De thema's klimaatadaptatie, gezonde leefomgeving en biodiversiteit vormen daarbij de kern van het programma. Hiermee worden vier van de acht thema's uit het hoofdstuk *Sociale en gezonde stad* van de omgevingsvisie (hoofdstuk 4.3) verder uitgewerkt. Het betreft de thema's: groene, gezonde en klimaatbestendige omgeving, de beweegvriendelijke omgeving, ontmoeten en verbinden in de wijk en de gezonde en duurzame voedselomgeving. Daarnaast wordt het omgevingsprogramma afgestemd op aanverwante beleidsopgaven en ontwikkelingen binnen de thema's mobiliteit, energietransitie, openbare ruimte en stedelijke ontwikkeling. Op deze manier ontstaat een integrale aanpak die bijdraagt aan een duurzame, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, waarbij het thema rechtvaardigheid uitgangspunt is.

In het Omgevingsprogramma wordt ingegaan op de volgende onderdelen:

1. Inleiding (aanleiding en leeswijzer)
2. De ambitie en kaders van het omgevingsprogramma
3. De doelen
    a. Integrale doelen en principes
    b. Groenstructuur op stedelijke schaal
    c. Nabij groen in de wijken
4. De aanpak
    a. De analyse en inzicht in de opgave (waar gaan we onze inspanning doen)
    b. Opgaven in stad en wijken: richtinggevende principes voor stadskarakteristieken
    c. Uitwerken van de groennorm
    d. Indicatoren om de voortgang te kunnen volgen en om te kunnen verantwoorden
    e. Instrumenten (stimuleren, faciliteren, subsidiëren, verplichten, aankopen)
5. De uitvoering
    a. Maatregelen (fysiek, juridisch, communicatief)
    b. Randvoorwaarden opstellen en afspraken met partners
    c. Financiële kaders en planning
    d. Communicatie en informatie
    e. Verantwoording en evaluatie

Planning en participatie omgevingsprogramma

Voor het opstellen van het programma onderscheiden we een aantal fasen. We stellen in samenwerking met externe stakeholders, waaronder woningcorporaties, de Bastei, ondernemersverenigingen en bewonersorganisaties en GGD Gelderland-Zuid, het ontwerp-omgevingsprogramma op. Daarnaast organiseren we bijeenkomsten met stakeholders en inwoners om inzicht te krijgen in het draagvlak en de wensen rondom de maatregelen. Op 7 september heeft de eerste bijeenkomst plaatsgevonden van inspraak en dialoog met inwoners, ondernemers en stakeholders.
We zorgen voor blijvende betrokkenheid bij de verdere uitwerking en uitvoering. Naar verwachting wordt in het eerste kwartaal van 2027 het ontwerp-omgevingsprogramma ter inzage gelegd. We leggen het ontwerp ook aan uw raad voor, zodat u in de gelegenheid bent om wensen en bedenkingen in te brengen. Ook wordt in dezelfde periode het ontwerp omgevingsprogramma voorgelegd voor advies aan de adviescommissies. De reacties op het ontwerp worden vervolgens verwerkt en de definitieve versie van het omgevingsprogramma volgt in het tweede kwartaal van 2027.

We gaan ervan uit dat we u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester